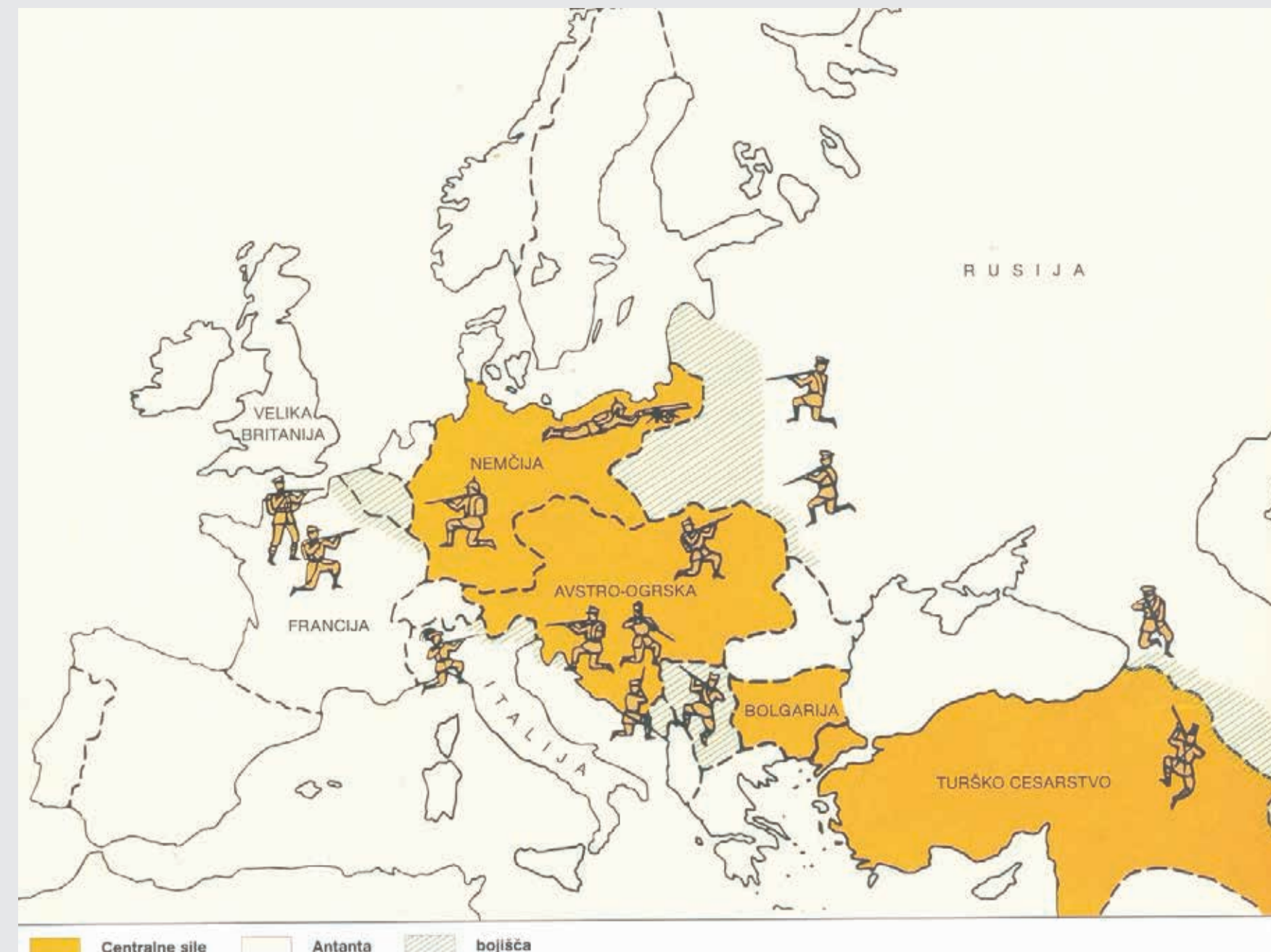

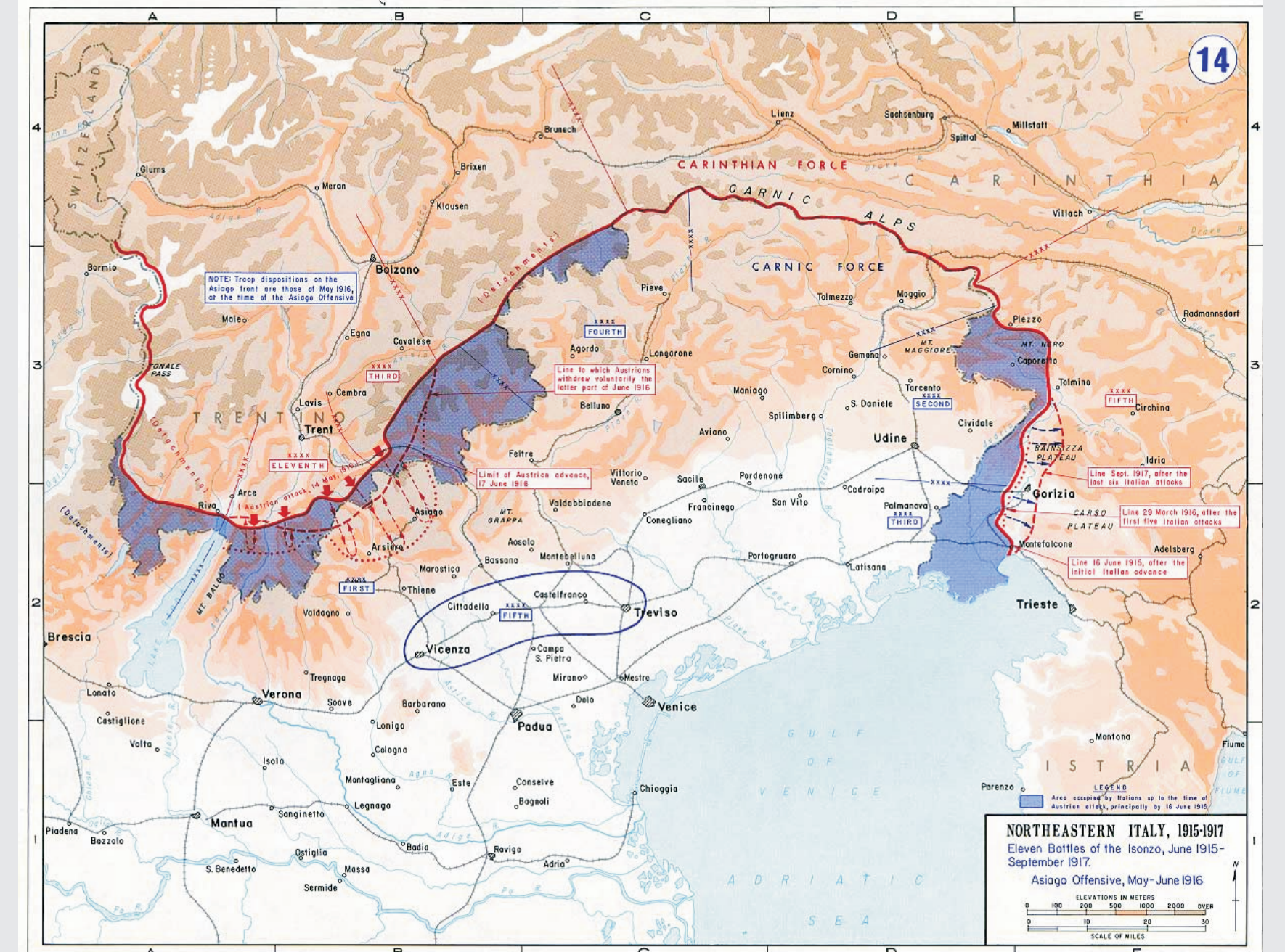
Malgaj (tretji z leve), Doberdob 1915; hrani Milan Virant.

Malgaj (stoji) v bolnišnici v Mariboru, 20. 10. 1915. »Vidiš, kako padam v omedlevalo!« Hrani Vladimir Virant.

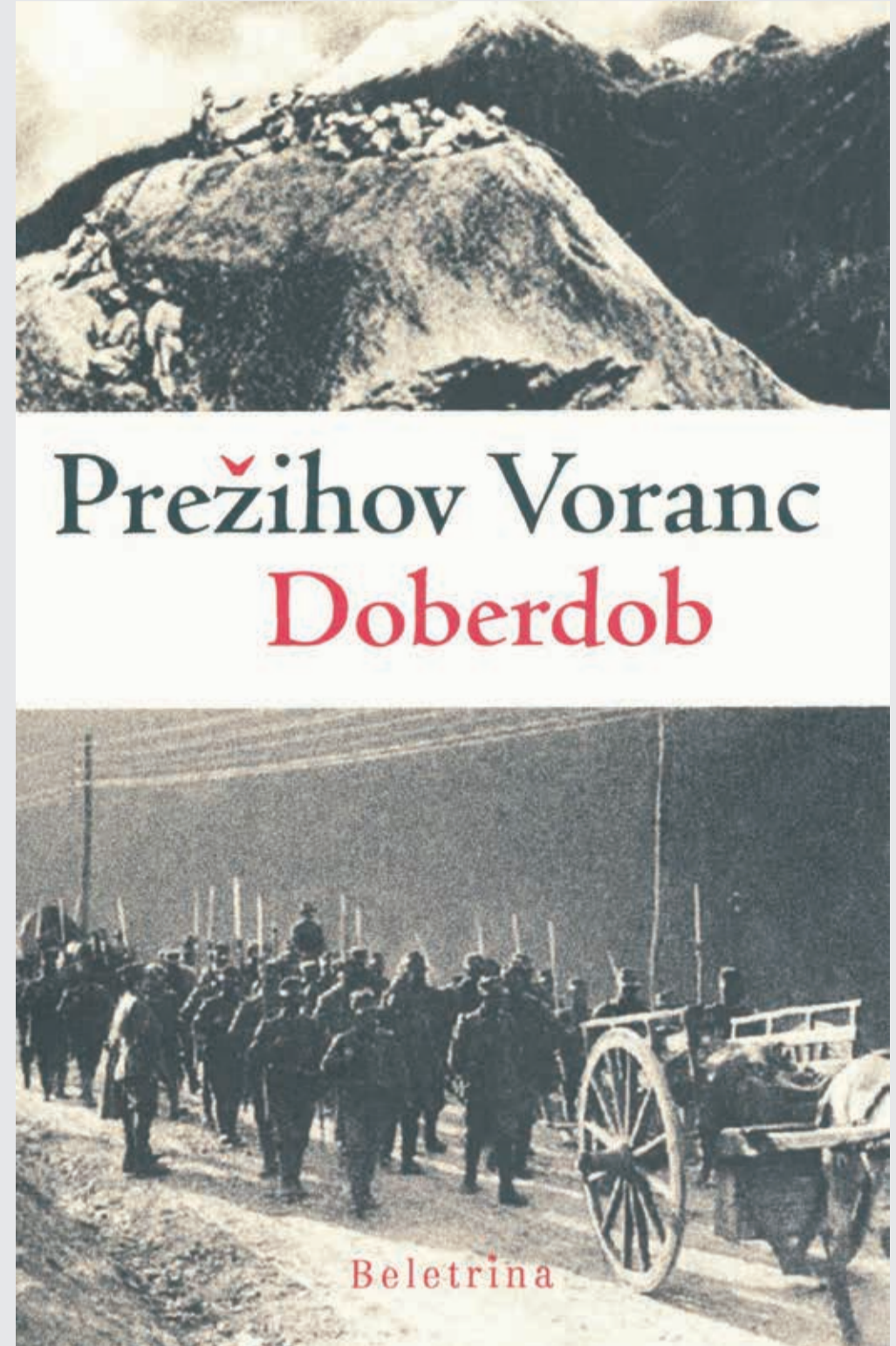

Razdelitev Evrope na dva vojaško-politična bloka leta 1915.

Italijanska fronta med letoma 1915 in 1917.

Tudi pisatelj Prežihov Voranc je bil udeleženec prve svetovne vojne. V romanu Doberdob prikazuje usode ljudi na soški fronti.

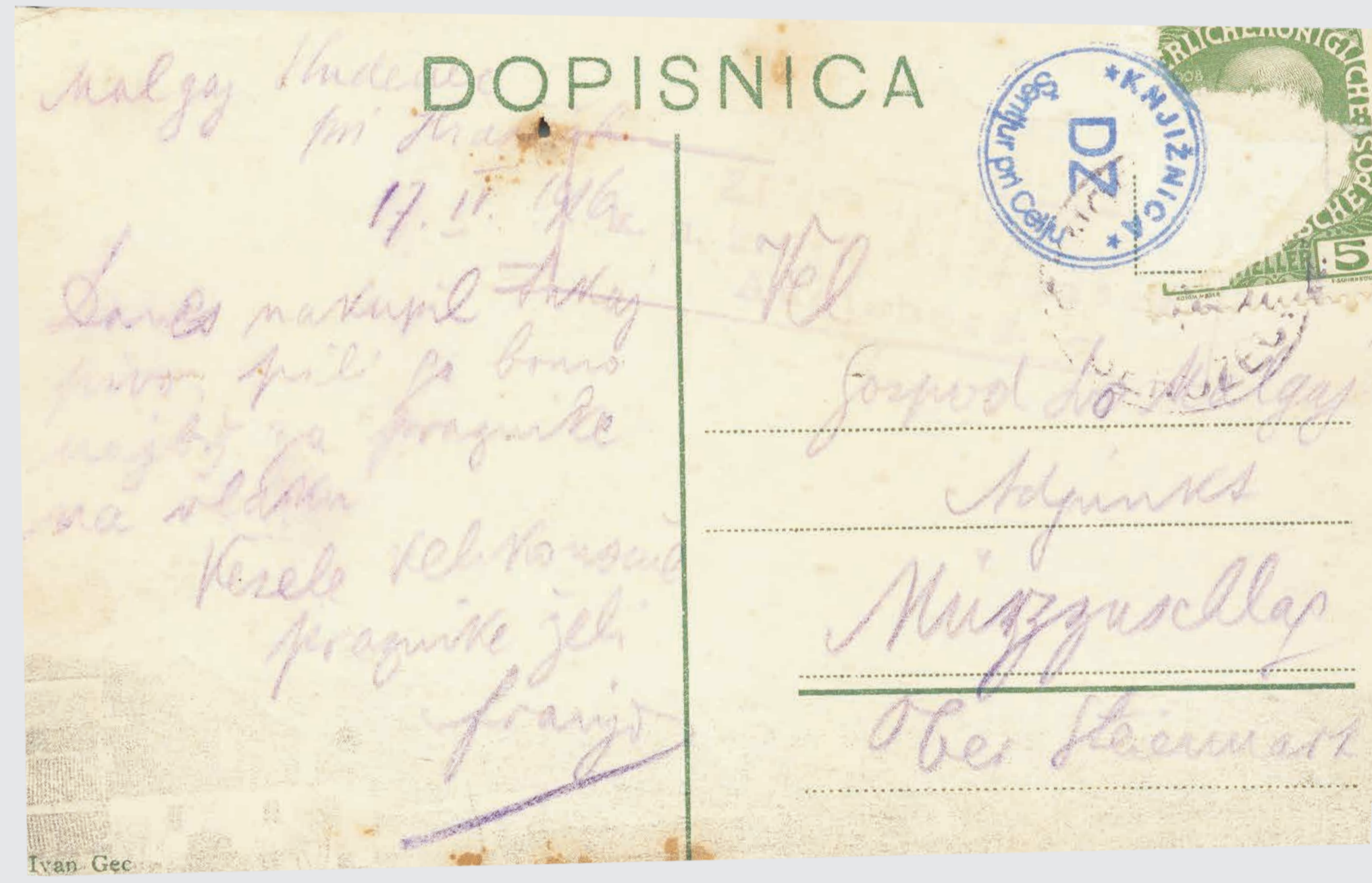
(Oton Župančič, Otroci molijo, 1915)

Oče naš ... Če bi ti res bil oče naš, zdaj bi raztrgal svoje dlani, da s križa bi se snel, da bi otroke uboge objel, Oče naš ... Oče naš – on je ob Visli ali ob Drini, saj sami ne vemo kje, on ima prestreljeno srce, on ima prebodene roke, pa nas objema čez vse gore – oče naš!

Ddr. Igor Grdina bralcu prikaže kolesje, ki je sprožilo prvo svetovno vojno s prepletom individualnih zgodb, zablod in tragedij, z odmevom do današnjih dni.

Kraji na Doberdobskem in Komenskem Krasu leta 1915. (Vir: Weber, F., Isonzo, 1915)

2. februaria 1916 je bratu Ivu – Josipu postal razglednico iz Senožeče. Hrani jo Knjižnica Šentjur.

»Danes nakupil nekaj piva, pili ga bomo najbrž za praznike na vlaku. Vesele velikonočne praznike želi Franjo.«

16. aprila 1915 je Italija s podpisom tajnega londonskega sporazuma prestopila v vojno na stran antante, ker so ji ponudili več ozemlja in veliko finančno pomoč.

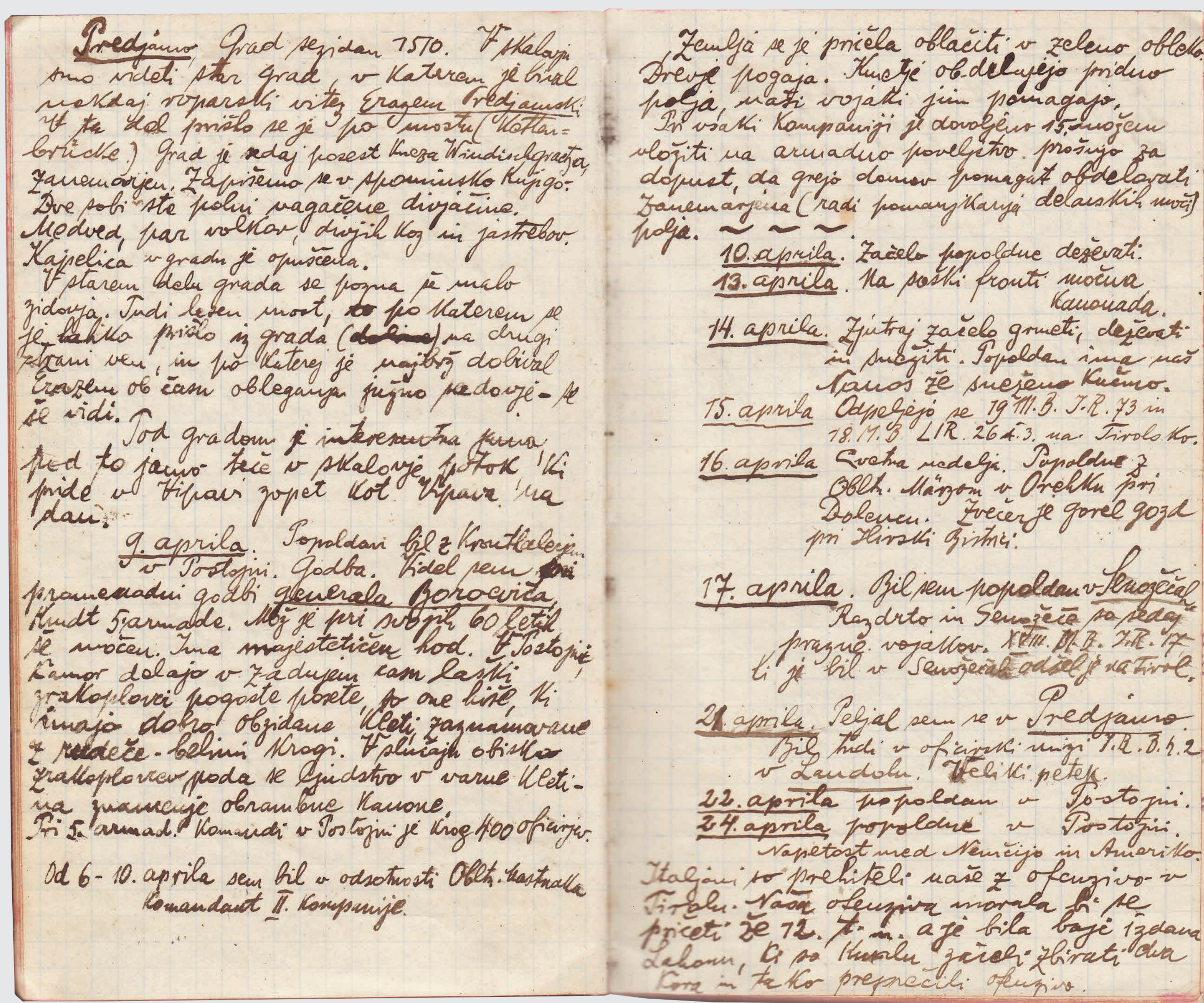
23. maja 1915 se je med Italijo in Avstro-Ogrsko odprla nova, 600 km dolga, t.i. italijanska fronta, ki je potekala od tromeje med Švico, Italijo in Avstro-Ogrsko preko Tirolskih Dolomitov, Karnijskih in Julijskih Alp ter ob reki Soči do njenega izliva v Jadransko morje. Visokogorski del fronte je obsegal okoli 450 km. Boji na tem odseku so potekali na višinah nad 3.000 m, na ledenikih, v ozkih soteskah in na grebenih. Ta del fronte je postal znan kot tirolska fronta. Od Julijskih Alp naprej ob reki Soči pa se je začela soška fronta.

Od 5. maja do 28. avgusta 1915 je Franjo Malgaj sodeloval v bojih na soški fronti v okolici Doberdoba. Franjo Malgaj je na fronti zaradi slabih razmer zbolel za tifusom, mnogo vojakov pa je zbolelo za kolero. Okreval je v vojaških bolnicah v notranjosti dežele: v Komnu, Nabrežini, Ljubljani, Mariboru in na Dunaju. »Naslednji dan pa je spet začelo žgati solnce, ki nam je jemalo zadnje moči. Ljudje so umirali od žeje, pojavila se je črna smrt – kolera, ki mi je v enem tednu pobrala četrtno ljudi. Kogar je napadla ta grozna bolezen, se je metal po tleh, zvijal od bolečin v trebuhu in trgal obleko s sebe. Mučila ga je žeja – prosil je samo za vodo. V enem tednu je bil zdrav – mrtev.« (Odlomek iz dnevnika Franja Malgaja.)

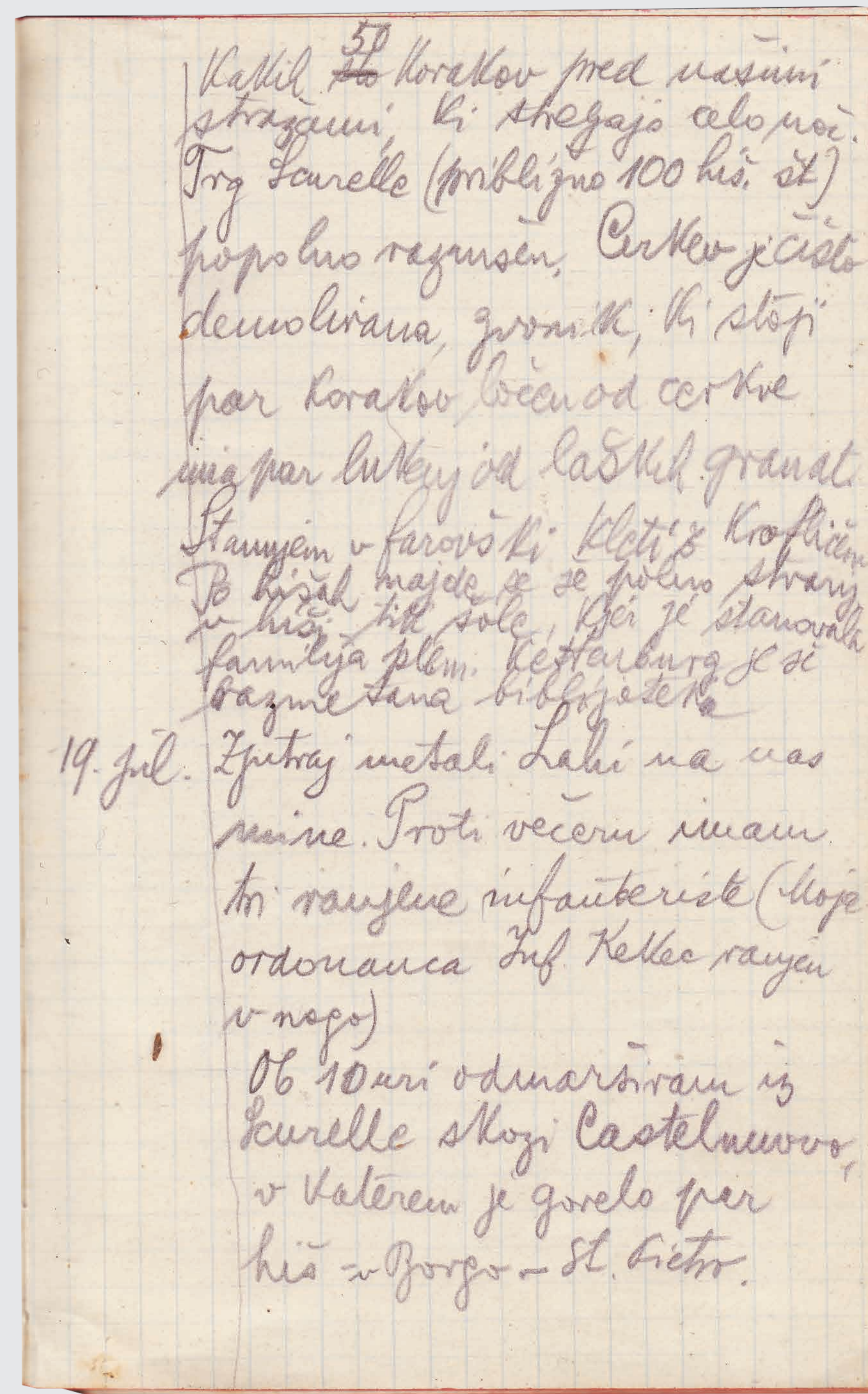
14. decembra 1915 se je Franjo Malgaj zdrav vrnil na dopust v Šentjur.

12. januarja 1916 je bil napoten v okolico Postojne (poveljstvo V. soške armade generala Svetozarja Borojeviča) na vojaške vaje za bojevanje na soški fronti.

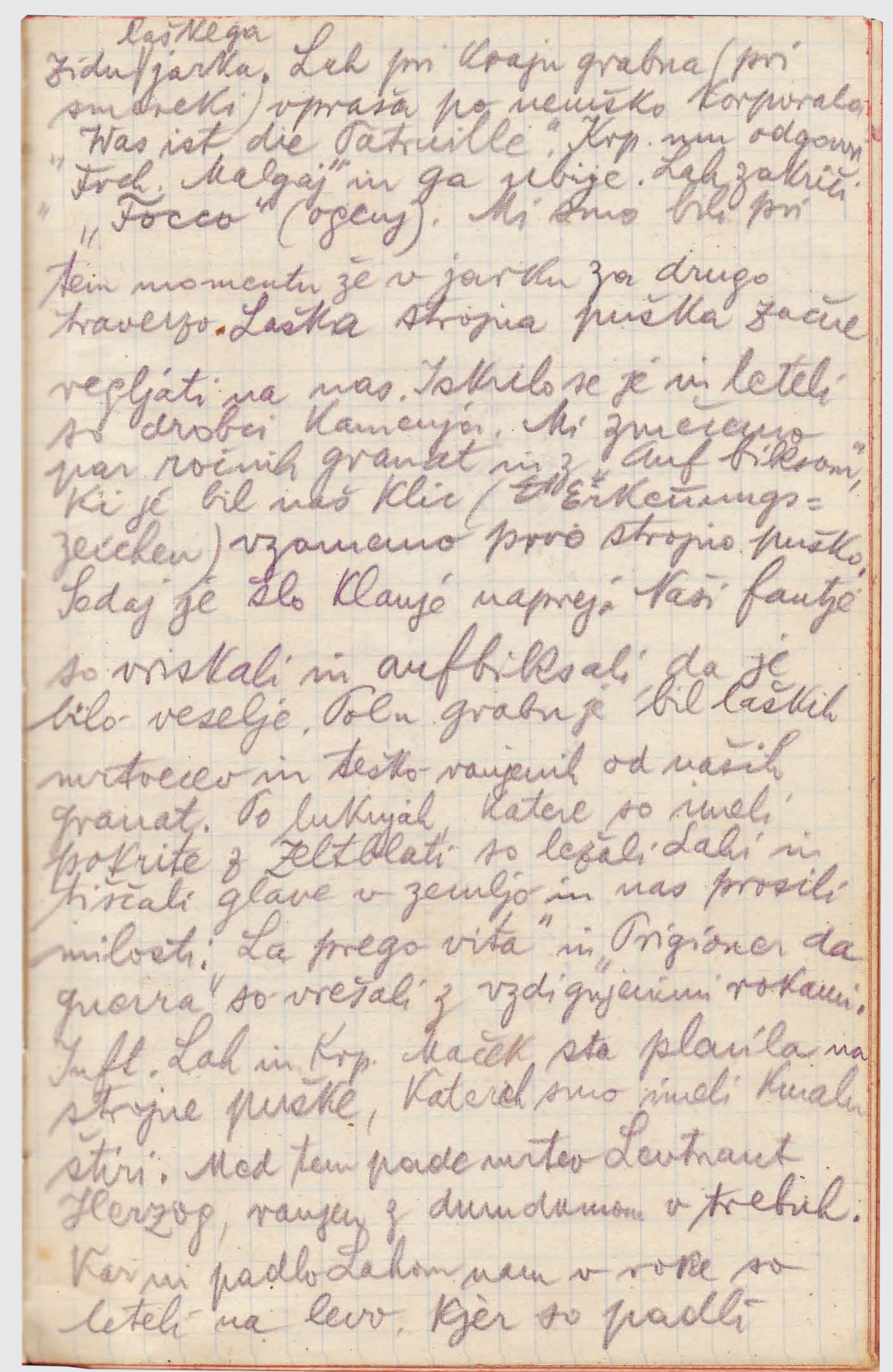
Spomladi je bil njegov celjski 87. pešpolk premeščen na tirolsko bojišče. Z vlaka so izstopili v naseljih St. Johann in Pongau na Solnograškem.

Dnevnik Franja Malgaja, str. 14 in 15, april 1916, hrani Janko Štampfl.

Dnevnik Franja Malgaja, 17.–19. julija 1916; hrani Janko Štampfl.

Malgajev dnevnik, 6. 8. 1916; hrani Janko Štampfl.

Škabrjfel, 11. okenziva in napad iz zraka (Hrani Osrednja knjižnica Celje)